

Nattskärria

Nattskärria hör i ett historiskt perspektiv hemma i utmarkernas glesa, betade skogar, på ljunghedar och brandfält, tallmoar och i anslutning till torra naturbetesmarker i gränsen mot skogen. Numera finns huvuddelen i anslutning till hyggen men också i hållmarkstallskog, sandtallskogar och kring högmossar. Efter att troligen minskat betydligt under första halvan av 1900-talet har den åter ökat. Insektsätare, Afrikaflyttare.

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Populationsutveckling:

1980–2012: ökning 100 %

2001–2012: ökning 50 %

Fågeldirektivet: Bilaga 1

Häckningsperiod: 10 maj – 31 augusti

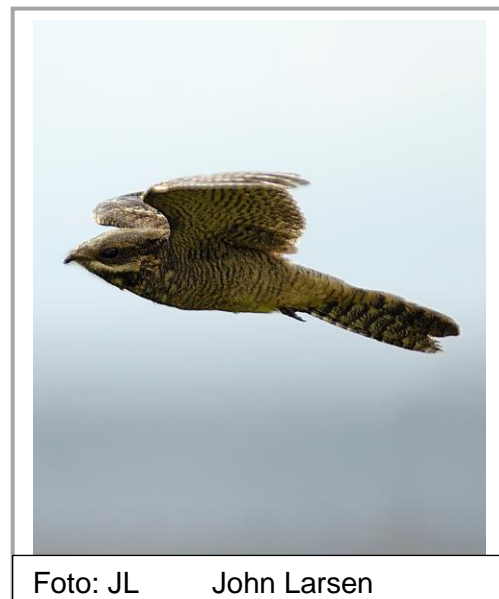
Ekologiska krav

Nattskärria kräver öppen skogsmark och finns särskilt i enskiktade eller mycket glesa bestånd. De flesta revir är i anslutning till hyggen eller unga planteringar med kvarlämnade fröträd eller hänsynsträd, glest bevuxna hållmarker eller sanddyner, i kanten av högmossar och liknande. Höga tätheter förekommer ofta i anslutning till gles talldominerad skog, t.ex. hållmarkstallskog, ljunghedar eller yngre och äldre oplanterade brandfält. Tall är oftast ett dominerande trädslag i nattskärriarevir. Nattskärria förekommer också i lövskog i sydligaste Sverige och på Öland och Gotland ofta intill alvarmark. Den allt tätare skogen som är resultatet av upphört skogsbyte och ändrat skogsbruk missgynnar starkt nattskärria. Hyggen är relativt kortlivade som ersättning och de utnyttjas oftast bara under 10–15 år till dess ungskogen till största del täcker marken. Hyggen bör vara >0,7 hektar för att bli bebodda, enligt tyska studier.

Födan består av större insekter som fångas i flykten och de flyger ofta långa avstånd (>1 km, sällsynt upp till 6 km) för att hitta insektsrika miljöer. Förekomst av vindskyddade insektsrika miljöer som naturbetesmarker och små åkrar inne i skogen, alléer och hagmarker med ek och andra ädla lövträd, är troligen gynnsamt.

Hemområdet för häckande nattskärria är enligt brittiska studier 50–200 hektar, men det förekommer också födosök på avstånd upp till > 5 km. Arten kan med andra ord utnyttja lämpliga födosöksplatser inom ett mycket stort område.

Boet läggs på marken och fältskiktet måste vara lågvuxet, åtminstone i vissa parter.

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Vilken hänsyn som är aktuell beror på karaktären av området, t.ex. vilken skogstyp det handlar om, tätheten av nattskärror om det är bebott av nattskärror vid tillfället för åtgärden eller om det är beläget intill ett besatt revir.

- Undvik avverkning eller andra skogliga åtgärder (inklusive plantering, markberedning, röjning) under perioden 10 maj – 31 augusti inom revir med nattskärra.
- I områden med höga tätheter av arten skall hänsynen utformas för artens bästa. Det kan handla om avverkning av inväxande gran, utglesning av tall, mosaikartad struktur och flerskiktning. Skapa gläntor i tätare skogsbestånd. Plantera tall och röj gärna fram öppna gläntor i skogsplanteringar där nattskärror hävdar revir.
- Spara hänsynsträd (100 per hektar), helst tallar men också björk eller andra lövträd, utspridda över området, vid avverkning av skogsmark som ingår i revir av nattskärra.
- Om det är möjligt med föryngring från fröträd är det en fördel (gäller tallskog). Lämna ändå tillräckligt många hänsynsträd när fröträden avverkas.
- Vid plantering lämna skyddszon mot t.ex. hållmarker, mossar eller andra impediment öppna. Plantera gärna i glesare förband närmast sådana områden.
- Utforma om möjligt hyggeskanten så den blir flikig, med långa brynzoner som erbjuder läga platser.
- Lämna gärna en del vindfallna tallar på hyggen. (Nattskärrorna gillar att uppehålla sig runt gamla lågor)

Skogsvårdslagen säger

- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a§).
- Behåll inslag av tall t.ex. när gran planteras på skogsmark som tidigare var talldominerad (SKSFS 7:7).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. örtrika områden längs bäckar eller andra vattendrag, kärr och småvatten, områden vid källor eller källpåverkad mark, strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär, äldre skog på uddar och öar, raviner, klyftor och blockmarker samt berg- och rasbranter, äldre hållmarksskog, äldre sandtallskogar, naturskogsrester, yngre brandfält, brynmiljöer, äldre skogsbeten samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, kulturmiljöer m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Anpassa hyggena efter terrängen (SKSFS 7:10).

Indikator på skyddsvärd skog

Arten kan vid hög täthet indikera värdefull hållmarkstallskog. Arten saknar i övrigt indikatorvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Regional tillämpning

Nattskärran förekommer sparsamt i Götaland och Svealand men är ganska ojämnt spridd. En gräns mot glesare stam går genom Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län. Norr därom förekommer den tillfälligt. I de nordligaste delarna av utbredningen är troligen häckningsmiljöer inte begränsade. Hänsynen är prioriterad i områden med täta populationer.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Hyggesfritt skogsbruk är troligen gynnsamt för nattskärran, särskilt i talldominerad skog och i anslutning till andra lämpliga miljöer som hällmarker eller högmossar.
- Föryngring med fröträdsställning (tall) gynnar för nattskärran, liksom föryngring under skärmställning. Detta dock förutsatt att hänsynsträd också lämnas.
- Naturvårdsbränningar och även hyggesbränning är gynnsamt.

Lästips

Artfakta för nattskärra. <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102118>. ArtDatabankens webbplats,